

HISTORIENS VINGSLAG

Red. Arne Johansson Kerstin Åhström

RADARPAR I VÄVNING

- Ulrika Lönnå och Thyra Larsson

I kyrkor, skolor, servicehus och andra offentliga lokaler finns stora textila vävnader. Konstverken är mycket vackra med underbara färgskalor. När man söker konstnärernas namn finns anspråkslöst i ena nedre hörnet signaturen TL och i andra nedre hörnet UL och ibland ett årtal. TL står för Thyra Larsson och UL står för Ulrika Lönnå. Detta radarpar skapade från slutet av 1960-talet fram till början av 1980-talet en rad imponerande textila konstverk i Sundsvall med omnejd.

Ulrika Lönnå - textilkonstnär

Ulrika Lönnå är född 1943 i Stockholm.

liga påbrät kan spåras på möderne-sidan. År 1965 träffade Ulrika sin blivande man Kjell, och två år senare flyttade hon till Sundsvall.

Elimkyrkan i Sundsvall.
Mått: 2,5m i diameter.
1971.

Gobeläng i aulan till Västermalms gymnasium i Sundsvall.
Mått: 3m(b) x 6m(h)

Familjen bodde i London i början av 1960-talet. Här väcktes det textila intresset och Ulrika började på konstskola. Hon studerade vidare vid Konstfack i Stockholm i 4 år, och fick sina vävkunskaper i Umeå. Det konstnär-

Ulrika har etablerat sig som en mycket erkänd textilkonstnär men deltar även aktivt i körsången i Sundsvalls Kammarkör.

Redan 1968 kom Ulrika i kontakt med Thyra Larsson, och ett mångårigt samarbete inleddes som varade ända fram till Thyras död 1982. Ulrika gick i lära hos Thyra i knyppling.

– Jag fick inte så bra betyg av Thyra!, säger Ulrika med ett leende, när Lidens Tidning träffar henne en vårdag 2003.

Samarbetet gick så till att Ulrika gjorde ett skissförslag av den blivande vävnaden. Förde sedan över den på rutat papper eller gjorde en förstoring till vägledning för vävarbetet. En

Thyra Larsson - konstväverska

Thyra Larsson föddes den 30 maj 1918 i Nilsböle i Liden. Hon var enda dottern och yngst av tre syskon. Pappan var skogsfaktor åt Wifstavarv, och en mycket sparsam och lojal tjänsteman med bolagets medel.

Mamman vävde och virkade till husbehov. Det berättas att det alltid, även till vardags, fanns vit duk på köksbordet.

Thyra gick i 6 årig folkskola i Flygge. Tidigt fick hon besvär med sina leder och

behandlades i Nynäshamn för reumatism. Familjen fick då rådet att låta dottern utbilda sig till något inom textilbranschen för att skona hennes värkande leder. Thyra fick sin textila grundutbildning i Katrineholm. Hon fortbildade sig ständigt och varje sommar åkte hon till Näs för att gå korta kurser.

Vävning var både hennes yrke och hobby. Hon verkade i många år som vävlärare bl a inom Sundsvalls Stads Yrkesskola, inom den kommunala vuxenutbildningen och inom Studieförbundet vuxenskolan.

På vintern bodde hon i ett rum och kök i Johannedal, några kilometer norr om Sundsvall. I denna lilla lägenhet inrymdes en säng, tidningar, garner och en större vävstol. Flera kända verk vävdes här under lediga stunder. Varje sommar återvände Thyra alltid till sitt barndomshem i Nilsböle. Hon var mycket duktig att laga mat och baka. Ännu idag talas det om hennes eftertraktade Berlinerbröd.

Thyra var mycket sparsam och unnade sig ytterst lite. Hon tyckte inte om att resa och någon utlandsresa utanför Norden blev det inte. Även om det talades om en Amerikaresa vid 50-årsdagen!

Väggbonad (s.k. finnvävnad) på Solgården i Indal från 1973. Mått: 7m(b) x 1,5m(h).

färgskiss som styrde garnvalet upprättades och garner valdes ut. Därefter kom Thyra in i bilden med att sätta upp väven och börja det mödosamma arbetet att, med olika tekniker, väva konstverket.

– Thyra var oerhört kvalitetsmedveten. Syntetgarner gillades inte. Thyra var jätteduktig! Jag saknar henne mycket. Hon var helt enkelt unik. Jag tror inte att någon ännu idag i våra trakter är lika duktig inom vävnadskonsten som hon, säger en rörd Ulrika Lönnå.

Kormattan s.k flossmatta i Holms kyrka från 1979. Skänkt vid kyrkans 75-års jubileum.

Thyra Larsson

Ulrika Lönnå

I sextioårsåldern drabbades Thyra av mag-cancer. Hon gick ogärna till någon doktor. Ända in i det sista var hon helt upptagen av sitt livsintresse. Det var vävstolen hon förblev gift med livet ut. Thyra Larsson avled den 7 februari 1982 i sitt 64:e levnadsår.

Lidentavlan i Sockenstugan i Liden, av Margareta Hansson och Thyra Larsson i mitten av 1960-talet.
Mått: 2,2m(b) x 1,6m(h).

Slutord

Radarparet Ulrika Lönnås och Thyra Larssons konstverk finns representerade i många allmänna lokaler. Bara för att nämna några: Västermalms gymnasium, Elimkyrkan, Sundsvalls sjukhus, Solgården i Indal, Holms kyrka mfl offentliga rum.

Undertecknad, som saknar kunskap i vävning, blev helt förstummad över den 6 meter höga gobelängen i fonden till Västermalms gymnasiums aula. Storleken, tyngden och det praktiska handhavandet genererar frågor för en lekman. Lika förstummad blev jag vid åsynen av den 7 meter långa finnväven (dubbelväv) på Solgården i Indal. Hur många timmar i ensamhet har inte dessa enorma konstverk

krävt? Den jäktade nutidsmänniskan tar kanske dessa verk för givna, men bakom ligger mycken möda och arbete i skapandet av avtryck för sin tid.

Text och foto: Arne Johansson

Kormattan, med gamla bomärken, i Lidens nya kyrka, från 1955.
Foto: Okänd

Tack till

Margareta Engman, Nilsböle, Alva Magnusson, Liden, och Lisbet Rönström, Sundsvall, för hjälp vid artikelskrivandet.

Thyra Larsson vid den specialbyggda - extra breda - vävstolen. Foto: Okänd.

Lidens
Hembygdsförening

Lidens tidning